

על הפרק

(דבר ראש הכולל)

אם יסבור אדם, במודע או שלא במודע, כי אמנם הקב"ה הוא המגן והמושיע, ולכן יש לפנות אליו בתפילה, אולם גם כוחו ותבונתו האנושיים יש להם אחוז מסויים בהצלחה, שוב אין תפילתו תפילה ראויה לשמה. מי שמעניק משקל כלשהו גם לכוחו ולעוצם ידו, במידה רבה תפילתו היא מן השפה ולחוץ.

הסתמכותו על הקב"ה הינה "בערבון מוגבל", וממילא תפילתו אינה התפילה המתבקשת מאיתנו. אמנם על האדם לעסוק בהשתדלות טבעית, ובשום פנים לא הותר לו להסתפק בתפילה ולסמוך על הנס, אולם הוא חייב להיות חזר בהכרה שרק התפילה מועילה, ואילו מאמצי האדם אינם אלא בבחינת כלים שבאמצעותם תוכל הברכה לחול בלי שישתנו סדרי הטבע. גם בנושא זה ניתן ללמוד פרק נכבד ממגילת אסתר.

ידועה היא השאלה: "מה ראתה אסתר שזימנה את המן?" (מגילה דף טו, עמ' ב). ההזמנה החוזרת ונשנית של המן לבוא ולהשתתף עם אחשוורוש ועימה במשתה היין, תמוהה היתה בעיני חז"ל. הן לכאורה יכלה אסתר לבקש מאחשוורוש על עמה ועל מולדתה גם בלא צעד יוצא דופן זה!

חז"ל מסבירים שאחד הטעמים של אסתר היה: "שלא יאמרו ישראל: אחות לנו בבית המלך, ויסיחו דעתם מן הרחמים". אמנם נזעקו ישראל ובאו לקול קריאתם של מרדכי ואסתר, התענו שלושה ימים רצופים והתעטפו בתפילה, אולם אסתר חששה פן תעלה על דעת מאן דהוא מחשבה של הסתמכות מסויימת על אסתר אחותם המצויה בבית המלך.

אילו נשענו גם על חסדי בשר ודם, לא היתה תפילתם ברמה הראויה, והם היו עלולים לא להיענות בתפילתם. כדי למנוע אפשרות כזאת מצד איש משולי העם, בחרה אסתר להאיר פנים להמן. כך יסברו ישראל שהמשענת היחידה שהיתה עשויה להיות להם בבית המלך, אף היא אכזבה, ומעתה אין להם על מי להישען אלא על אביהם שבשמים. באופן זה תבקע תפילתם רקיעים והישועה תהיה קרובה לבוא.

מסר זה מתאים ביותר לזמן שלנו, זמן שרואים עין בעין שאי אפשר לסמוך כלל וכלל על "כוחי ועוצם ידי" זמן שכל אחד ואחד מאתנו יודע ומבין שאנו זקוקים לרחמי שמים מרובים, וב"ה זכינו גם אנו במסגרת הכולל על יד שריד בית מקדשינו הכותל המערבי להתפלל ולהעתיר בתפלה על כאלו שנמצאים ל"ע בצרה ובעזרת השם זוכים לראות ישועות עין בעין.

ויהי רצון שנוכה במהרה לבנין בית מקדשינו בביאת גואל צדק, אמן.

הרב ראובן צבי כהנא - ראש הכולל

(חידושים והערות בענייני קדשים הנלמדים בכולל חצות "שומע תפילה")

בני עמודי דגריס

מי חייב בקרבן תודה?

נעים זמירות ישראל פותח את פרק ק"ז בספר תהילים בפסוק "הודו לה' כי טוב כי לעולם חסדו", ולאחר מכן הוא מציין את נפלאות הקב"ה ואת ניסיו עם בראיו. בין השאר הוא מונה את האנשים הנמנים במסכת ברכות (נד/ב) כחייבים בברכת הגומל: "יורדי הים, הולכי מדבריות, מי שהיה חולה ונתרפא ומי שהיה חבוש בבית האסורים ויצא לחירות". רש"י (ד"ה "לא דידיה", ויקרא ז/ב, מנחות עט/ב ברש"י כת"י ובשטמ"ק בשמו שם) מבהיר, כי פרק זה הוא המקור שממנו למדים מי הם החייבים בקרבן תודה, שכן, דוד המלך קובע בפרק זה (פסוק כ"ב) "ויזבחו זבחי תודה", ומכאן, שהניצול מן הסכנות האמורות מביא קרבן תודה (כן דעת התוס' רי"ד, ר"ה ה/ב).

המפרשים מציינים, כי אופן הקרבתו של קרבן תודה מפרסם את הנס שכן, על זבח התודה הוקרבו ארבעים לחמים - "לחמי תודה", ובשל הזמן הקצר שבו מותר היה לאכלם - יום ולילה - נדרשו הבעלים לערוך סעודות גדולות שבהן, מטבע הדברים, התפרסם הנס (ראה ספורנו, אברנאל ו"העמק דבר", בפרשת צו, על פסוקי קרבן תודה).

כאשר נבקש לברר מי רשאי להביא קרבן תודה ואם זה שניצל מן הצרה חייב בקרבן תודה נמצא, כי מן התורה איש אינו חייב בקרבן זה! קרבן תודה הוא קרבן נדבה, אשר ניתן כאפשרות הודאה לקב"ה, הן על ידי אדם שנחלץ מצרה, והן על ידי אדם שנדבה רוחו אותו להקריבנו. זוהי הדעה הרווחת, וכך גם ניתן להתרשם מן הרמב"ם, שאינו מגביל במאומה את מביא קרבן התודה (ראה ספר המפתח על הרמב"ם הל' מעשה הקרבנות פ"ט הל' י"ד).

אולם מדברי רש"י (מנחות שם הנדפס מכתב יד בשולי העמוד, והוא, כנראה, הרש"י האמיתי) ובתוספות רי"ד (שם) ומדברי הרא"ש (ברכות שם) מתבאר, כי מי שנעשה לו נס חייב להביא קרבן תודה (ועי' בשטמ"ק שם אות י' שתמה על כך).

ה"פרי מגדים" (סימן רי"ט ב"אשל אברהם" ס"ק א') מסביר, כי גם לדעת רש"י והרא"ש קרבן תודה קרבן נדבה הוא, כאמור, אלא, שלדעתם, דוד המלך אשר מנה את הראויים להודות לה', גילה בכך על פי רוח הקודש, כי מדברי קבלה כל מי שניצל מצרה חייב להביא קרבן תודה (ועיין בשו"ת "חתם סופר" או"ח סימן נ"א. ע"ע רש"ש מנחות פ/א, ו"הר צבי" מנחות עט/ב). [ויש מי שהעיר כי מדברי רש"י בסוגייתנו ד"ה "לא דידיה", משמע, שמדאורייתא יש חילוק בין קרבנות התודה לפי הנס שבגינם הופרשו].

החתנים מביאים קרבן תודה: על יורדי הים, הולכי המדבר, חולה שנתרפא וחבוש שהותר מבית האסורים, מוסיף רבינו בחיי (בתחילת פרשת צו) אדם נוסף שעליו להביא קרבן תודה - חתן, תוך שהוא לומד זאת מפסוק מפורש (ירמיה לג/יא): "קול ששון וקול שמחה קול חתן וקול כלה... מבאים תודה בית ה'".

שמח בייסורים ותן תודה על הניסים: נסיים בדברי ה"כתב סופר" (עה"ת ויקרא יט/ה) המפרש את הפסוק "לרצונכם תזבחוהו", כי המביא קרבן תודה על שנחלץ מצרה, לא יאמר לואי שלא באה עלי צרה זו. איני צריך לא לה ולא לנס שאירע לי בעקבותיה, אלא, "לרצונכם תזבחו", שמח בייסורים ותן תודה על הניסים...

(מאורות הדף היומי)

כי שם צוה ה' את הברכה: ההחלטה החדשה: "מהיום מתפללים עליהם"

לאחר ריקודים סוערים (מי שהיה באותו לילה בכותל בוודאי ראה את הריקודים הללו, ועכשיו גם מבין את פשרם...) שוב נעמד ראש הכולל שליט"א, והחלטתו בפיו: אם אינה ה' לדינו הזדמנות חשובה כזאת, מהיום אנו פותחים קו מיוחד לכל הזוגות המצפים לישועה. ללא שום תמורה וללא שום התחייבות, פשוט הם שולחים אלינו את שמותיהם ואנו מתפללים עליהם.

מדובר בהחלטה לא פשוטה, שכן מדי ערב מזכירים מאות שמות, ולפעמים אף אלפי שמות בזה אחר זה! וכל שם אומרים במתינות ובכוונה גדולה יחד עם הבקשה המיוחדת, וזו אחריות נוספת ורבה, אבל גם אברכי הכולל מבינים כי כאן באמת ישנה אפשרות לעזור לעם ישראל, וגם הם הסכימו לכך.

אין ספק כי אותם נשמות של יהודים יקרים שלא זכו להניח אחריהם זש"ק אשר אברכי "כולל חצות" לומדים משניות מדי ערב לעילוי נשמותם ולזכרם, יעזרו בעד כל אותם זוגות המצפים לישועה ויקרעו שערי שמים בעד ישועתם, ודבר זה בוודאי יביא ויזרז את בוא הגאולה, כפי שקבעו חכמינו זכרונם לברכה (יבמות סג, ב): "אין בן דוד בא עד שיכלו כל הנשמות שבגוף", דבר זה יזרז את הגאולה השלמה במהרה בימינו אמן ואמן.

בקשתנו אליכם!

אם אתם מכירים זוגות המצפים לישועה ורוצים לעזור להם באמת, אל תהססו, שלחו אלינו את שמותיהם לפקס שמספרו 077-4701107 או בכתובת מייל: ShTfila@gmail.com ואנו נתפלל עליהם במשך שנה אחת שלמה, מדי ערב ר"ח בשעת חצות הלילה, זמן קבלת התפילות, בשער השמים אל מול פני המקדש, והבורא רפואות ירחם על כולנו ונזכה לראות ישועות גדולות, אך טוב וחסד.

סמוך למקום המקדש, בוודאי היית רואה ישועה גדולה, עניתי: "כי אין בכוחי ללכת לשם כל ערב ר"ח, בפרט שאיני תושב העיר ירושלים", ענה לי מיד: "אז תשלח שליח", לכן אני מבקש ממך, ומכל אברכי הכולל, בכל לשון של בקשה, אנא! תתפלל עלי מידי ערב ר"ח, ושוב פרץ בבכי.

לאחר שנרגע, הוסיף ואמר: "אני בטוח שיש כמוני גם עוד הרבה זוגות המצפים לישועה. דעו לכם שלא לכולם יש את האפשרות לבוא ולהתפלל, ויש לכם כוח מיוחד להשפיע להם סגולה, אני מבקש ממך מאוד", מרוב התרגשות מדבריו המרגשים והכואבים, החלטתי מיד: נלך להתפלל עליו מדי ערב ר"ח, במשך שנה תמימה, ואכן הוא היה בשנה האחרונה ברשימה הקדושה שלנו, בתפלה המיוחדת מדי ערב ר"ח.

"מגיע לי מזל טוב"

"והנה אברכים יקרים, ממשיך ראש הכולל בהתרגשות, "חיים יהושע בן ... שאנו מזכירים בכל ערב ר"ח, מזה שנה וחודשיים, מגיע לו מזל טוב: לפני כחצי שעה הוא מתקשר אליי, וצועק בטלפון, כולו נרגש: מגיע לי מזל טוב! נולד לי בן זכר, לאחר 8 שנות המתנה!

באופן ספונטאני נעמדו כל האברכים לריקוד שמחה, על נס שעשה השי"ת פועל ישועות בורא רפואות נורא תהלות, להארה שהאיר ה' את בית חיים יהושע, האיש שהם אינם מכירים אבל את שמו הם מכירים היטב, מזה כשנה הם חוזרים מדי שעת חצות על שמו ועל שם רעייתו, בתחינה למרום: "אלוק כל בריות אדון כל תולדות! עשה נא שחיים יהושע בן... ו... בת... שיזכו לבן, בבראות, בשלמות, בקלות ובנקל, ללא שום עוגמת נפש, זש"ק בריא ושלם, ויזכו לגדלו בשמחה לתורה ולחופה ולמעשים טובים", והנה ב"ה התפלה התקבלה.

בכולל "שומע תפלה" נפל דבר חשוב. היה זה בערב ראש חודש שבט, אברכי הכולל שיחיו סיימו את סדר הלימוד והתפלה בשעת חצות, השעה הרוממה, ואת התפלה המיוחדת לערב ר"ח, ומיד לאחריה כינס ראש הכולל שליט"א את כל האברכים וכה אמר להם: אני חייב לשתף אתכם בבשורה טובה, אבל תחילה אני חייב לספר לכם אודות המפגש הטוען והרגשי שהיה לי בעשרת ימי תשובה אשתקד. פנה אלי אדם בטלפון וטוען שהוא חייב להיפגש עימי. "מדובר בדבר דחוף ביותר", אמר.

הסכמתי מיד, קבענו זמן, הוא הגיע אליי. עוד לפני שהתחיל לדבר, פרץ בבכי נורא. דקות ארוכות הוא בכה, ולא הייתי מסוגל להרגיע אותו. לאחר שניסיתי שוב ושוב לדבר על ליבו כי יאמר ויפתח אותי במצוקתו, וכי אני מוכן לשמוע את מה שעל ליבו הוא נאנח ואמר: "דע לך שאתה מחזיק את המפתח לישועתי". לא הבנתי במה דברים אמורים, וביקשתי שייסביר ויפרט. הוא נאות לדבר וכה אמר: מזה 7 שנים שאני ורעייתי מותרוצצים לעשות את כל מה שרק אפשר כדי להיושע בדבר ישועה ורחמים. לא היה דבר שלא ניסינו, ממש כך, מלאנו כבר דליים של דמעות בתפילות ותחנונים.

"היית רואה ישועה גדולה"

והנה במוצאי ראש השנה ביקרתי אצל אדם צדיק וישר שליט"א, אשר שמו אינו נפוץ כ"מקובל" גדול או כ"פועל ישועות בקרב הארץ", צדיק אמת אשר הוגה בתורה רבות בשנים, זכיתי להיכנס אליו מיד במוצאי החג ושפכתי לפניו את ליבי כי כבר תשע שנים אני משתוקק ומייחל לישועה ורעייתי אמרה לי: הבה לי בנים ואם אין מתה אנוכי, ושאלתיו מה אני יכול לעשות לזכות לישועה, לחבוק בן, ולזכות למתנה הגדולה הזאת של "זרע של קיימא", והוא אמר לי בלשון הזה: "אילו היה בכוחך להתפלל כל ערב ר"ח בכותל המערבי מקום שנקבע לקבלת התפילות, מקום ששם נושעו יהודים אלפי שנים,

חסד של אמת

(ימי זכרון של יהודים שלא זכו להניח אחריהם זש"ק, ואברכי הכולל לומדים עבורם משניות)

י"ט אדר"א	ר' ישראל מאיר ב"ר אליעזר צבי
כ' אדר	ר' יעקב ב"ר חיים
	מרת אסתר טויבא ב"ר יונתן בנימין
	ר' לייב זיסל ב"ר מתת'י
	ר' אברהם ב"ר חיים יעקב
כ"א אדר"א	מרים ב"ר דוד
	מרגלית ב"ר אברהם
כ"ג אדר	ר' אלי' שלו' ב"ר משה
כ"ה אדר	אסתר ב"ר יושע בצלאל הכהן
כ"ו אדר	הב' יחיאל מיכל ב"ר חיים שמואל
כ"ז אדר"א	גולדא אסתר ב"ר חיים מרדכי
	שרה ב"ר שלמה דוב
כ"ז אדר	מנ' בת סלומון

ז' אדר	ר' ישכר דוב ב"ר משה
	מינה ב"ר דוד
ט' אדר	ר' אברהם אהרן ב"ר חיים שלמה
י"א אדר	אלינה ב"ר משה
	ח' סעריל ב"ר משה
י"ב אדר"א	ר' חיים ב"ר ברכ'י
י"ד אדר	אסתר ב"ר יעקב
ט"ז אדר	ר' מאיר ב"ר יעקב
י"ז אדר"א	ר' משה ב"ר פנחס הלוי
	ר' שמואל ארי' ב"ר מתת'י
י"ז אדר"ב	ר' בנציון ב"ר יוסף
י"ח אדר	ר' יונתן דוד ב"ר מרדכי
י"ט אדר	ר' פסח צבי הירש ב"ר חיים

חדש, ניתן לקבל במייל בכל חודש את רשימת היארציטין לפרסום בכוללים ובבתי כנסת!	
א' אדר	ליל בת עזיזה
ג' אדר	פייגא ב"ר יודא לייב ניימן
	ר' יצחק ב"ר זיידה ישראל חיים
	ר' צבי הירש יוסף ב"ר יעקב מרדכי
ד' אדר	אד"א הלנה ב"ר שמעון
	ר' אשר ב"ר חיים אורי
	ר' יודא ארי' ב"ר משה מנחם
	רחל ב"ר אליעזר
ו' אדר	מרגלית ב"ר אברהם
	אנה בת עישה
ו' אדר"ב	ר' יצחק ב"ר יצחק הלוי

לעדכון שמות, לתרומות ולפרטים נוספים ניתן לפנות למשרדי הכולל בטלפון מס' 0722-81-85-82 או בכתובת מייל: ShTfila@gmail.com ת.ד. 41278 ירושלים

האם אפשרי לחגוג פורים כשצבאות היטלר קרבים?

היה זה בשבת אחרי הצהריים, אותו רגע קסום שבין שעת בין הערביים לבין רדת החשכה. האורחים כבר הלכו. התינוק כבר ישן. עוד מעט יידלקו האורות. אבי ואחי ישובו הביתה מבית הכנסת. נצטרך להדליק את הנר להבדלה, להכין יין עם בשמים, ושבוש חדש יתחיל.

אך בינתיים הייתה זו שבת – שלוות השבת, שקט השבת. התכרבלתי לצד אמי על ספת הסלון והתחננתי, "ספרי לי סיפור. ספרי לי על עצמי כשהייתי קטנה".

וכך החלה אמי לספר:

נולדת בתקופה קשה מאוד, תקופה עצובה ומרה למשפחתנו, לעם היהודי. היטלר הרשע כבש את אירופה צעד אחר צעד. כמו המן הרשע בשעתו, הוא נשבע להשמידנו, להרוג כל איש, אישה וילד יהודיים החיים על פני האדמה.

צבאותיו של היטלר עדיין לא הגיעו להונגריה. הוא עדיין לא הגיע לעירנו. שמענו סיפורי אימה, דברים שלא האמנו להם, שלא יכולנו להאמין להם. אך הייתי צעירה, כמעט ילדה עדיין, וזה עתה בורכתי בתינוקת הראשונה שלי. שכחתי את כל צרותי כשחיכתי בקוצר רוח לאחות שתיבי לי את התינוקת שלי. ישבתי במיטת בית החולים הגדולה והבטתי באחיות המביאות לשאר הנשים את תינוקיהן.

לבסוף הגיעה האחות למיטתי כשהיא מחזיקה גוש קטן עטוף בשמיכת פלנל. איזו תינוקת יפה את היית! העיניים שלך היו גדולות וכחולות בתוך פנים ורדרדים קטנים. מישוהו קשר סרט תכלת תואם בפלומת שערך החום.

"הו, תני לי אותה!" קראתי. "אנא, תני לי להחזיק אותה!" אבל האחות, אישה כבדת בשר בעלת עיניים קטנות ונוקשות מבע, לא חייכה כלל.

"קחי אותה!" היא אמרה בקצרה ושמה אותך בגסות בקצה המיטה. "אני לא יודעת למה אנחנו טורחים בשביל הזאטוטים היהודים המפוקקים האלה. הם בזבוז זמן וכסף. היטלר יטפל בכולם עוד לפני שהשנה הזאת תיגמר".

לא הייתי מסוגלת לענות לה. רק החזקתי אותך חזק בזרועותיי ובכיתי ובכיתי.

"הנה, חמודה, אל תתני למכשפה הזקנה הזאת

להרגיז אותך". הייתה זו האישה שבמיטה הסמוכה אליי. היא הייתה אשת איכר בעלת לחיים ורודות ושיער מאפיר. "בואי נראה את התינוקת שלך. אוי, אוי, כמה שהיא חמודה. כמה חבל..."

פתאום היא התיישבה זקופה במיטתה ודיברה אליי ברצינות רבה. "הקשיבי לי, גברת..."

"גברת רוזנברג", אמרתי לה.

"שמעי, גברת רוזנברג. תני לי אותה". פניה הכבדים היו שטופי התרגשות. "תני לי לקחת אותה. למה שהיא תמות, התינוקת התמימה הזאת? אני נשבעת לך, אני אטפל בה כאילו הייתה שלי. מעולם לא היו לי ילדים, את יודעת. תני לי אותה".

בהיתי בה בתדהמה. "למה את מתכוונת? מה את אומרת? איך אני יכולה לתת לה אותה? היא שלנו, היא ילדה יהודייה ואנחנו נגדל אותה, בעזרת השם, כילדה יהודייה".

"אתם לא תגדלו אותה", ארשת החביבות נטשה את פניה. "התינוקת האומללה הזאת, אין לה שום סיכוי. כשהיטלר יגיע לכאן לא יישארו פה שום ילדים יהודיים".

"אל תהיי בטוחה כל כך", עניתי בהיסוס. "אל תהיי כל כך בטוחה. זו לא הפעם הראשונה שהם מנסים להשמיד אותנו". ופתאום נזכרתי שהיום חג פורים.

יום הולדתך חל בפורים. זה סימן, חשבת, סימן משמים, שהתינוקת שלי נולדה ממש ביום שבו המן הרשע נחל את מפלתו. זה היה היום שנהפך מחושך לאור גדול. פתאום נמלאתי באומץ ובביטחון. "בכל דור הם עמדו עלינו לכלותנו, ואנחנו תמיד הצילנו אותנו מידיהם. והוא יעשה זאת שוב, הוא יעשה זאת שוב!"

השכנה שלי הוסיפה לנסות לשכנע אותי, אבל אני כבר לא הקשבתי. חשבתי על השם שאתן לבתי.

אביך הגיע לבקר אותי באותו אחר צהריים. כמה טוב היה לראות אותו, כשהמגילה תחת זרועו ותיק מלא מזון כשר בידו האחרת! המלים הראשונות שאמרתי לו הן "אברום, אני יודעת מה יהיה שם התינוקת שלנו. היא תהיה אסתר, אסתר מלכה".

אביך הנהן בראשו. "אסתר, אסתר מלכה. שם מקסים, שם טוב". הוא ליטף בעדינות את ראשך הקטן. "השם בטח יעזור לנו".

וכך קיבלת את שמך. לכולנו – לנו, הוריי, לקרובי משפחתנו ולכל מכרינו וידידינו, שמך נשא משמעות מיוחדת. פירושו היה תקווה, אמונה. "אהה, אסתרקה". אסתר מלכה, היו אנשים אומרים ומחייכים אליך. "שם יפה מאוד, שם טוב" ואז הם היו נאנחים ואומרים, "שאלוקים יעזור. הוא חייב לעזור".

ואכן, נזקקנו נואשות לעזרתו של אלוקים באותם ימים. צבאותיו של היטלר נכנסו להונגריה. כשהיית בת שנתיים נאלצנו לעזוב את בתינו וגרנו בגטו. מה זה גטו? זה היה מין כלא כזה. בעיר היה אזור שהוקף בחומות ושחייילים נאציים שמרו עליו. אנשים צעירים כמו אביך הובלו לעבוד עבור הנאצים כשהם נדחפים בעזרת קנה של רובה. חוץ מזה, אף יהודי לא הורשה לעזוב את חומות הגטו. ואנחנו חיינו בין החומות האלו בצפיפות עצומה, משפחות רבות בדירה אחת. חיינו בקור, ברעב ובפחד מתמיד. רבים חלו ומתו. אחרים נלקחו על ידי הנאצים ולעולם לא שמענו עליהם שוב.

כך את היית וגדלת בגטו. היית ילדה קטנה, רזה וחיוורת בעלת עיניים גדולות ונפחדות. היו כל כך הרבה דברים שלא יכולת להבין.

ואז הגיע פורים, יום הולדתך. אביך ואני היינו נחושים בדעתנו שביום האחד הזה תחוש מקצת מטעמו של חג הפורים, שתצחקי, שתיהני קצת. תכננו הכל בזהירות. באותו בוקר, לפני שאביך הלך לעבודה עם שאר הפועלים, תפרתי זוג עגילי זהב לבטנת מעילו. הוא ייתן אותם לאיכרים ובתמורה יבקש קמח, סוכר ופירות יבשים. נכין אזני המן. אחרי שהלך מצאתי וילון תחרה קרוע ועשיתי ממנו שמלה עבורך. מקרטון ונייר עטיפה ישן עשיתי כתר, והתחפושתי שלך הייתה מוכנה. כשהגברים חזרו מן העבודה, אנשים התאספו בביתנו לשמוע את אביך קורא את המגילה. כמה מעט צריך כדי לשמח ילד! לבשת את תחפושתך כמו מלכה. פיזרתי את שערך והברשתי אותו עד שהבהיק. ענייך ניבטו נוצצות מתחת לכתר שעטר את ראשך. בשמחתך הרבה הפכת למרכז תשומת הלב. אנשים חייכו ובכו. הם נזכרו כיצד חגגו את פורים בזמנים טובים יותר. בכל פעם שאביך קרא את השם "אסתר המלכה", הילדים האחרים חייכו אליך. עמדת שם, רצינית וגאה. מגילת אסתר הייתה הסיפור שלך. באותו לילה, כשהשכבתי אותך במיטה, ורודת לחיים ומאושרת ובטנך מלאה אזני המן, מלמלת בקול ישנוני, "איזה מזל שאני אסתר".

אבל זה היה היום השמן האחרון שזכור לי בגטו. מצב הדברים הלך והידרדר, הלך והחמיר. מדי כמה ימים תפסו חיילים

כל הישועות והרפואות בנותל המערבי!

תרום להחזקת הכולל ומנין תלמידי חכמים לומדי הכולל שליט"א יתפללו עבורך ועבור בני ביתך בנותל המערבי לישיעה והצלחה בכל העניינים משך 40 יום רצופים

0722-81-85-82

שומע תפילה
חסד של אמת ע"י הכותל המערבי

גרמנים יהודים מבוטלים ודחשו אותם בעל כורחם לתוך קרונות בקר. הם מעולם לא שבו. לבסוף הגיע היום שבו הבנו שעלינו לשלוח אותך משם. התוכנית הייתה להבריח אותך מן הגטו ולשלוח אותם רחוק לאזור הכפרי, לאחד מן הכפרים הקטנים שהיו כל כך דלים וזעירים שאפילו הגרמנים שכחו את דבר קיומם. שם תחיי עם משפחת איכרים עד תום המלחמה. עבור סכום הכסף הקטן שעוד נותר בידנו, אולי הם יסכימו לקחת ילדה יהודייה ולא לשאול שאלות.

כשהתעוררת בבוקר המחרת כבר ארזתי את כל בגדייך בחבילה גדולה. האיש הצעיר שעמד לקחת אותך כבר המתין כשהוא יושב בסבלנות בפניה. בעודי מלבישה אותך בחיפזון, ניסיתי להסביר. אמרתי לך שהאיש הצעיר הוא ידיד שלנו. שהוא ייקח אותך למקום שבו אין חיילים ואין רובים ושבו תוכלי לאכול תפוחי אדמה ולחם בשפע.

את שאלת, "את וטאטי באים איתי?"

אמרתי לך שלא. ואז אחזתי בכתפך ואמרתי לך בסבר חמור מאוד. "זכרי דבר אחד. לא קוראים לך אסתר יותר. קוראים לך אווה. תגדי את זה שוב. אווה. לא משנה מי שואל אותך ומתי. אסור לאף אחד לדעת שאת ילדה יהודייה. את מבינה?"

את היית רק בת שלוש ולא הבנת בכלל. פרצת ביפחות רמות. "את לא באה איתי, טאטי לא בא איתי ואסור לי אפילו שיקראו לי בשם שלי".

ניסיתי לחשוב על מלים שתנחמה אותך, אבל לא מצאתי. חוץ מזה, פחדתי שאם אדבר אתחיל לבכות ביחד איתך.

ואז שמעתי את האיש הצעיר מדבר. "בואי, אסתרקה". קולו היה שלו וידידותי. "בואי, אני רוצה לספר לך סוד". את הפסקת לבכות והסתכלת בו בסקרנות. גבוה ובלונדיני, לבוש בבגדי איכר גסים, הוא נראה כמו גוי. אבל הוא דיבר אליך ביידיש, ועיניו היו עיניים יהודיות, חביבות ועצובות.

"את לא עוזבת את טאטי, את מאמי ואת השם שלך. לא באמת. את תשמרי את כולם כאן בפנים", והוא הצביע על הלב שלך. "ובלילה, כשתהיי לבד,

תגדי "שמע ישראל" ותחשבי עליהם – על אמא שלך, על אבא שלך ועל שמך היהודי. אבל לא תספרי לאף אחד. זה יהיה הסוד שלך. ויום אחד, אמא ואבא שלך יבואו לקחת אותך שוב הביתה".

"ואתה, לך גם יש סוד?" שאלת אותו. הוא הנהן בראשו. "כן, יש לי, אס... כלומר, אווה. גם לי יש סוד". ואז עזבת אותי והחזקת חזק בידו של ידידך החדש. פנייך היו מוכתמי דמעות, אבל הלכת בשקט אחרי שקיבלת סוכרייה למציצה ובובה חדשה.

במשך חודשים רבים, רבים מאוד, לא שמענו ממך דבר. לקראת סוף המלחמה הופצצו כבישים וגשרים ונותקנו מן האזור הכפרי. איכשהו, בעזרת ניסים רבים, שרדנו, אביך ואני. יהודים רבים, רבים מאוד, מיליוני יהודים, לא נשארו בחיים. ואז הסתיימה המלחמה. הנאצים הרשעים הובסו. כמו כל היהודים שנשארו בחיים, אף אנו ניסינו לשקם את חייו. המחשבה היחידה שמלאה את נפשנו הייתה למצוא אותך.

יצאנו ליישוב שאליו נשלחת. צעדנו עשרה קילומטרים ברגל. פסי הרכבת היו הרוסים ולא היו רכבות. התפללנו תוך כדי הליכה. התפללנו שנמצא אותך בריאה ושלמה. ידענו שכפריים רבים סילקו מבתיהם את הילדים היהודיים שלהם הסכימו לתת מקלט. אחרים הסגירו אותם לידי הנאצים. ידענו גם שהיו כפריים שאהבו כל כך את הילדים שבהם טיפלו שהם לא רצו להחזיר אותם להוריהם. ותכופות, הילדים עצמם קטנים מכדי לזכור שהיו להם הורים יהודים.

כשאנו קרועים בין פחד לתקווה, עשינו את דרכנו במורד כביש העפר שהוליך דרך הכפר. החלטנו שלא נספר לך בבת אחת שאנו הורייך. קודם נתיידד איתך, לאט לאט. נזכה באהדתך, ובהדרגה, את תיזכרי בנו.

פתאום הבחנו בילדה קטנה ושזופה בעלת שיער חום דהוי ורגלים יחפות ששיחקה בעפר בחזית בית אחד. ליבנו גאה באושר. זו היית את. "ילדה קטנה", אמר אביך בקול רועד, "בואי הנה".

הגעת והסתכלת בנו בעיניים כחולות פקוחות

לרווחה שחשש ניבט בהן. עמדת שם כשאגודלך בפין. איך אוכל לתאר לך כיצד הרגשתי? לבי שר תודה לאלוקים כי מצאנו אותך בריאה ושלמה. אבל בעינייך לא היה כל סימן לכך שאת מכירה אותנו, שאת שמחה לקראתנו. את שכחת אותנו לגמרי. פתאום הסתובבת ורצת לתוך הבית. "אמא!" קראת למישהו בפנים. "יש פה אנשים מצחיקים, הם עומדים בחוץ".

אישה נמוכת קומה לבושת שביס שחור יצאה החוצה. היא החזיקה אותך חזק בידה. פניה היו ריקים מהבעה, מאובנים. היא אמדה אותנו ארוכות במבטיה, את פנינו החיוורים, את לבושו העירוני המאובק.

פתאום נתקפתי חרדה. היא החזיקה אותך כל כך חזק, כאילו את שייכת לה. נזכרתי באישה בבית החולים שאמרה לי, "תני לי אותה". שכחתי את כל תוכניותינו. שכחתי שהחלטנו לספר לך לאט ובהדרגה.

"אסתרקה", פרצו המלים מפיו, "אסתר מלכה. זה מאמי וטאטי! את לא זוכרת אותנו?"

את קפאת על עומדך. בהית בי בלי להניע אבר. פתאום השתנו פנייך. נראה היה כאילו את מתעוררת מחלום. בעינייך ניצת זיק של הכרה. בקריאה קטנה, הוצאת את ידייך מן האישה שהחזיקה בך ונפלת אל בין זרועותינו.

כבר ירד החושך בעת שאמי סיפרה לי כל זאת. היא התנערה והציצה בשעון שעל הקיר. השבת יצאה. אבל אני רציתי להאריך את הרגע הזה, לגרום לו להימשך עוד קצת.

"איך יכול להיות", שאלתי, "איך יכול להיות ששכחתי הכל – אותך ואת טאטי ואת היותי ילדה יהודייה – ושזכרתי את דבר קטן אחד, רק את השם שלי?"

אמי קמה כדי להוציא את הבשמים, את נר ההבדלה ואת גביע היין. "אני מניחה שזה מפני ששם, שם יהודי, איננו דבר כה פעוט, אחרי הכל", היא אמרה.

ואלו יעמדו על הברכה

(זכות הפצת התורה וזיכוי הרבים יעמוד להם ולזרעם אחריהם)

לעילוי נשמת

הלימוד בחודש זה הוקדשו לעילוי נשמתה של האשה החשובה

מרת מרים בת ר' מרדכי ע"ה בעער נפטרה כ"ה שבט תשמ"ט

הנוצח ע"י נכדה ידידינו הנעלה והנכבד, העומד לימינינו ועושה גדולות ונצורות למען הצלחת הכולל, ה"ה הר"ח זאב יחיאל בעער הי"ו

ברכה מרובה

מקרב לב ונפש בזה שלוחות, מלא הטנא ברכות, קדם האי גברא רבה, צנא מלא ספרא, סיני ועוקר הרים לטחנה, דולה ממעמקים, מעלה בחכתו פנינים, אל השערה קולעים, מדבש מתוקים, לשונו שגורה פלא פלאות, פיו מפיץ מרגליות, בהלכות ואגדות, בתורה ובחסידות, איש חמודות, רב פעלים לתורה ועבודה, מוכתר בנימוסין ורוב מעלות, אהוב למעלה ונחמד למטה, מתמסר למען הכלל והפרט, ה"ה

הגאון רבי יעקב אברהם כהן שליט"א

חבר בבי דינא רבא דמרנן ורבנן היושבים ראשונה במלכות התורה הגר"ג קרליץ והגר"ש וואזנר שליט"א, ורב ואב"ד דק"ק רמת הצפון ירושלים עיר הקודש תובב"א

לרגל שמחת הולדת בנו שיחי' למזל טוב בשעתומ"צ

יאה רעווא שיזכה לגדלו לתורה ולחופה ומעש"ט וירוהו רוב נחת ותענוג דקדושה ממנו ומכל יוצאי חלציו, ואך טוב וחסד ירדפוהו לאורך ימים ושנים טובים, ובמהרה יזכה יחד עם כל אחינו בית ישראל לחזות בבנין בית תפארתנו בביאת ינון משיחנו אמן.

המברכים נאמנה

ראובן צבי כהנא - ראש הכלל רבני ולומדי הכולל

ברכה מיוחדת שלוחה בזאת מעומקא דליבא, קדם ידידינו הנעלה והנכבד, העושה גדולות ונצורות למען הצלחת הכולל, ה"ה

הרה"ח ר' חיים אליהו הולס שליט"א לרגל השמחה השרויה במעונו בהולדת בנו למזל"ט, יהי רצון שירוה ממנו ומכל יוצ"ח רוב נחת מתוך בריות גופא ונהורא מעליא, אמן.

המברך בידידות ראובן צבי כהנא - ראש הכלל

מבצע מיוחד לבני תורה!

הדפסת חוברות וקונטרסים במחיר הזול ביותר בארץ

על כל כמות חוברות שתזמינו תקבלו כפול באותו מחיר

"עילית דפוס" 08-928-5560

משלוחים לכל חלקי הארץ!